

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Ismerkedés

Néhány évvel ezelőtt, egy nyári vasárnap reggel vasutaztam Törpeházáról Vácra. Szilárd barátom – öreg tanító – ezzel fogadott: „Csakhogy bejöttél végre! Több kisfiú is szólt nekem, hogy szeretne megismerni személyesen is.” Erről eszembe jutott valami: „Én még szívesen vendéggül is látnék két-három hétre egy kisfiút. Olyan sok gyógynövény termett az idén, hogy még a kistörpék segítségével sem bírom begyűjteni. Négy órát kéne dolgoznia, szállást, kosztot én adnék neki, délután játszhatna a kistörpékkel, és még pénzt is vinne haza.” Szilárd azonnal gondolkodni kezdett, melyik tanítványát juttassa hozzá a törpeházi nyaraláshoz. Megkönnyítettem a dolgát: „Ebéd után te úgyis aludni szoktál. Én majd az alatt kiválasztom a megfelelőt. Nekem ugyanis olyan kisfiú kell, aki mindig tudja, mi az, ami fontos, és mi az, ami nem fontos. Mert az alatt a négy óra alatt, amíg a környéket járjuk a kistörpékkel, a gyógynövény a fontos. Nem pedig a gombakeresés, csigahéjgyűjtés, mókuslesés, fáramászás, birkózás, labdarúgás. Mindez majd csak munka után lesz fontos. Gondoskodjál hát róla, hogy háromra is, fél négyre is, négyre is jöjjen el egy-egy kisfiú a cukrászdába. Gyógynövényről, nyaralásról ne szólj egyiküknek se, csak annyit mondj mindeniknek, hogy most személyesen is megismerkedhet velem.”

A cukrászdába pontosan három órakor széles mosolygással belépdelt egy kisfiú: „Csakhogy megismerhetem végre Moha bácsit!” Leültem asztalomhoz, megkínáltam süteménnyel, és megkérdeztem, mit szeretne tudni rólam. „Én azt, hogy rosszalkodott-e Moha bácsi is.” „Hajjaj! Egyszer még majdnem

loptam is.” És mondani kezdtem a történetet: „Egy őszi délelőtt Kökörcsin cimborám meg én vadgesztenyét szedtünk az erdőben, és én egyszerre csak megpillantottam egy fa tövében egy nagyon szép pöttyös labdát. Kökörcsin igen jól megértette, hogy ott kell hagynunk a labdát, hiszen több csoport is játszik a közelben, s különben nem találná meg, aki ott felejtette, és megértette azt is, nekünk most vadgesztenyegyűjtés a dolgunk, nem pedig a labda tulajdonosának a felkutatása. De ha megértette is mindezt, vagy tíz perc múlva így szólt hozzám: „Te Moha! Gyerünk vissza mégis azért a labdáért!”

Ekkor azonban vendégem felkapta az asztról a hamutálcát, és megszakította szavamat: „Tessék csak nézni, Moha bácsi! Egy százforintos! Kilátszott a csücske.” „Tudok róla, kisbarátom. Mielőtt leültem ehhez az asztrához, már ott feküdt.” Azzal folytatni akartam a labda történetét, de volt még mondanivalója: „Bocsánat, Moha bácsi..., egy pillanatra még... Ha nem tetszik eltenni ezt a százast, előbb utóbb észreveszi a cukrászlány, és ő vágja zsebre. Pedig ezt biztosan az előző vendég felejtette itt. Előkészítette, hogy majd ezzel fizessen, aztán megfélekedett róla. Tessék eltenni.” Rábámultam: „Hogyan tehetném el, hiszen nem az enyém. És most különben sem azért ülünk itt, hogy ezzel a százforintossal foglalkozunk.”

„Kökörcsin tehát visszamenevelt indítványozott. De minthogy ebbe nem egyeztem bele, másvalamivel állt elő.” Vendégem azonban ekkor ismét közbeszólt: „Az is lehetséges, hogy csak holnap fog eszébe jutni ez a százast annak, aki itt felejtette.” Bólintottam: „Még az is lehetséges, hogy

csak holnapután. Éppen azért kell itt hagyni, hogy bármikor jön is érte, megtalálja.” Vendégem nevetett: „Moha bácsi elképzeli, hogy ez a százast még napokig itt fog feküdni?” „Az volna a rendje. Úgy találna rá legbiztosabban az itt felejtője.”

Az újabb indítvány, amellyel Kökörcsin előállt, így hangzott: „Te Moha! Gondold, hogy nem te találtad meg azt a labdát, hanem én.” Sokáig azonban most sem folytathattam a történetet, mert vendégemnek megint akadt mondanivalója: „Moha bácsi úgy beszél erről a százastól, mint aki nem tart rá igényt... Ha csakugyan nem tetszik igényt tartani rá, akkor én esetleg..., ha Moha bácsi beleegyeznék...” Ebben a pillanatban észrevettem, hogy egy kisfiú közeledik asztalom felé, s láttam, hogy pontosan fél négy. Kezet nyújtottam hát első vendégemnek: „No, kis barátom..., mi most már elválunk..., megjött a következő vendégem..., nem illenék várakoztatnom, s négy szemközt jobban lehet ismerkedni.” Első vendégem megdöbbszent ábrázattal emelkedett fel a székről: „De hiszen még el sem tetszett mondani, amit kértem. Hogy hogyan rosszalkodott Moha bácsi is.” Sajnálkozva tártam szét karom: „Nem tehetek róla. Te szóltál mindig közbe. Szervusz.”

Második vendégem, Karcsi szintén e szavakkal rázta meg kezem: „Nagyon örülök, hogy végre személyesen is megismerhetem Moha bácsit!” S felszólításomra, hogy mondja meg, mi érdekli, ezt kérdezte: „Moha bácsi már gyermekkorában is mindig tudta, hogy mi a helyes?” Elkomolyodtam: „Hogy mi a helyes, azt mindig mindenki azonnal tudja. De áltatja magát. Egyszer például elhatároztam, hogy mindaddig semmi egyéb-

bel nem foglalkozom, amíg nem végeztem összes leckéimmal. Igen ám, de Ugribugri, az öcskösöm, már az első délután cirkuszba hívott – hangsúlyozva, hogy ennek a cirkusznak fókája is van, és ő még sosem látott fókát! Persze kijelentettem nagy határozottan, hogy majd csak másnap, vasárnap megyünk el. De alig kezdtem ismét tanulni, azon kaptam magam, hogy töröm a fejem: mi az, ami miatt mégis ma kellene mennünk. De rögtön meg is tiltottam magamnak, hogy még csak gondolkozzam is ezen. Most a tanulás a fontos, nem a cirkusz.”

Amikor idáig értem a történetben, Karcsi félénken karomra tette a kezét: „Bocsánat, Moha bácsi, hogy megszakítom egy pillanatra. Ugy látom, egy százforintos fekszik itt a hamutálca alatt.” „Tudok róla, Karcsikám. Mielőtt leültem, már ott feküdt.”

„Nos tehát, megtiltottam magamnak, hogy még csak gondolkozzam is a cirkuszba menetelen.” Karcsi azonban még mindig a százforintost nézte: „Remélem, nem tetszett még szólni róla a cukrászlánynak. Ezt ugyanis az üzletvezetőnek kéne átadni. De gondoskodni kellene arról is, hogy ne tekintesse a maga tulajdonának. Ellenőrizni kell tehát, hogy könyvelik-e. Persze, azt mondhatja arra, hogy ma nincs itt a könyvelő, de majd holnap könyvelik. Akkor viszont hol legyen addig a százas? Ez itt a probléma.” Most én fektettem kezem a karjára: „De nem a mi problémánk, Karcsikám. Hiszen mi nem ezért találkoztunk.”

„Ott hagytam abba, hogy még gondolkodni sem akartam a cirkusztól. És ebből a nagy nem akarásból az lett, hogy egyszerre csak eszembe jutott, hátha vendégeink jönnek másnap, és nem mehetünk el, márpedig nagyon fontos, hogy Ugribugri fókát lásson. Gyarapszik az ismeretanyaga, az pedig mindnyájunk haszna, növekszik családunk műveltségi értéke. De alig kezdtem öltözködni, ráeszméltem, hogy ez csak ürügy, hiszen láthat még fókát elégszer.

Visszaültem hát leckéimhez. De néhány perc múlva megint eszembe jutott valami.”

Hogy mi jutott eszembe, azt akkor még nem mondhattam el, mert Karcsi felkiáltott: „Tévedtem az előbb! Nem az üzletvezetőnek kell átadni, hanem a rendőrségnek! Mint talált tárgyat. És ha Moha bácsi mint megtaláló nem tart igényt rá, akkor egy év múlva az államé lesz. Ugye, ez a leghelyesebb megoldás?” „Én bizony nem tudom. És most nem is töröm ezen a fejem. Hiszen más a dolgunk.” Karcsi észbe kapott: „Igaz, igaz! Tessék hát folytatni. Öltözködni tetszett.” „Azon már túl vagyunk. Már ott tartottam, hogy megint eszembe jutott valami. Mégpedig az, hogy hátha zuhogni fog másnap az eső, hátha nincs tetőponyvája

A fontos dolgot
tartsd szem előtt,
ne vessz el a
részletekben

annak a cirkusznak, és hátha elmarad az előadás. Ugrottam hát megint öltözködni..., de rögtön megint rá is eszméltem, hogy ez is csak ürügy.” Ebben a pillanatban Karcsi újból felkiáltott: „Hát megvan! Tudom már, mi a helyes! Hirdetni kell az újságban! A rendőrségen ugyanis nem keresné, aki itt felejtette. És ha nem jelentkezik a hirdetésre, akkor a vendéglátó vállalat központjába kell beküldeni. Moha bácsinak nem ez a véleménye?” Minthogy ekkor belépett az ajtón, és az asztalom felé indult egy kisfiú, az óra meg pontosan négyet mutatott, ezt feleltem: „Az a véleményem, hogy most már köszönjünk el egymástól. Az ismerkedésünkre szánt fél-

óra eltelt. Itt a következő vendégem, nem illenék várakoztatnom.” Persze, Karcsi is méltatlankodva állt fel: „De hát még azt se tudom, elment-e Moha bácsi aznap a cirkuszba...” Mosolyogva nyújtottam kezet neki: „Nem baj, Karcsikám. Hiszen nem is volt fontos az neked, hogy megtudd.”

Harmadik vendégem, László, azt felelte kérdésemre, hogy neki egészen mindegy, miről beszélek, ő csak arra kíváncsi, olyan vagyok-e az életben is, amilyenek az előadásaimban látszom. Nevettem egy nagyot: „A képmutatás, kedves Lacikám, a lehető legrosszabb üzlet a világon. Aki tisztességesnek mutatja magát, de nem az, annak folyton éreznie kell értéktelenségét. Ez pedig megkeseríti az életét, bármennyire vidámkodik is.” Mialatt válaszolt erre, a hamutálcháoz nyúlt, s mint aki nem biztos benne, hogy jól lát, egy pillanatra felémelte. Az ismerkedésünkre szánt fél óra úgy röppent el jóleső beszélgetésben, mint néhány másodperc.

Amikor indulni készültem, megkérdeztem tőle: „Mondd csak, Lackó, miért nem tetted szóvá azt a százast? Miért nem beszéltél róla?” Csodálkozott: „Miért kellett volna beszélnem róla? Hiszen láttam, hogy Moha bácsi is tudja, hogy ott van, és ez az asztal Moha bácsi asztala. Gondoltam, ha az előző vendég felejtette itt, majd intézkedni tetszik. De valószínűbbnek tartottam, hogy Moha bácsi készítette ki, hogy majd fizetéskor el ne felejtse felváltani.” „Eltaláltad, csakugyan én tettem oda, mielőtt leültem.” Szólítottam is a cukrászlányt, fizettem, s miközben Szilárd barátom lakása felé ballagtunk, meghívtam Lackót Törpeháza gyógygyövényt szedni és nyaralni. Szilárd persze faggatott, miből állapítottam meg, hogy Lackó lesz a legalkalmasabb, hogy éppen ő tudja legjobban megkülönböztetni a fontosat a nem fontostól.

De akkor még nem árultam el a titkomat senkinek sem, és jól is tettem. Mert ilyesféle esetekben azóta is szükségem volt erre a huncutságra.